

Oponentský posudek na diplomovou práci Hany Břenkové
Karel Michal – autor "pokleslých" žánrů?

Práce se monograficky zabývá dílem Karla Michala. Jde o autora svébytného, který vždy nějakým způsobem vybočoval z běžných norem české literatury, od svých prvních knih na počátku šedesátých let až po sebevraždu ve švýcarském exilu 1984. Jako mnozí jiní, také Michal se nedočkal soustavné literárněhistorické pozornosti. V tomto směru je tedy diplomová práce Hany Břenkové zaplněním určité mezery. Naštěstí existuje alespoň souborné vydání Michalova díla (původně připravované pro Torst, vyšlo 2001 v České knižnici), o které se diplomantka mohla opírat.

Začíná se tradičně, přehledem autorovy biografie. Následuje informativní přehled Michalova díla se stručnou charakteristikou jednotlivých próz a jediné hry, a to včetně časopisecky publikovaných děl, které zmíněná edice neobsahuje. Poté přichází vlastní jádro práce. Je soustředěno do několika kapitol, které se postupně zaměřují na postavy Michalova díla, na povídky s kriminální a detektivní tematikou, na "pohádkový svět bubáků", na díla s historickými náměty, nakonec na "humor a jazyk děl Karla Michala".

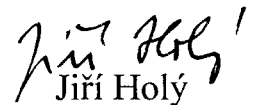
Při četbě práce jsem měl trochu smíšené pocity. Některé autorčiny formulace jsou přesné a trefné (např. typologie Michalových postav, Michalovo narušování konvencí detektivky, charakteristika *Kroku stranou* jako detektivní morality, výklad "bubáků" jako de facto lidí ve fantaskní podobě, kteří poukazují na nelogičnost či nemorálnost našeho světa), jiné na mě působí poněkud nedomyšleně nebo nedotaženě. Kupříkladu na s. 28 se píše o období 60. let 20. století ve vztahu k tehdejší české (československé) společnosti: "Společnost té doby ustrnula na mrtvém bodě, lidé byli zbaveni své přirozenosti, lidskosti a svobody myšlení." (28) Myslím, že takto paušálně nelze tehdejší společnost charakterizovat. Na s. 46-47 se píše o *Kroku stranou*: "Blahynka (...) podlehne zásadám detektivky, zachytí se v stereotypnosti, kterou vypravěč odmítá..." Protože vypravěčem je právě kriminalista Blahynka, není mi tato věta jasná. Při interpretaci *Bubáků pro všední den* na s. 58 se nejprve píše "Nejde o kouzelné bytosti – hodné pomocníky či škůdce – ze známých pohádkových příběhů, chovají se, jakoby /správně asi jako by/ pocházely z našeho světa." A na téže straně: "Úkolem nadpřirozených bytostí je, zcela v souladu s pohádkovými zákonitostmi, lidem pomáhat, nabízet jim své služby." Není v tom rozpor? Pokud jde o *Čest a slávu*, zde diplomantka na s. 65 tvrdí, že "Celý příběh nakonec fraškou opravdu končí". Ale na následující straně 66 píše: "Jde vlastně o oslavu tohoto hrdiny nehrdiny, který vyšel z bahna a chlívku, ale který je ctnostnější než ti, kdo se honosí krajkami a velkými řečmi." Opět se mi zdá, že jedno vylučuje druhé. A konečně ve stručném závěru postrádám pronikavější

charakteristiku Michalova tvůrčího typu (plebejskost, anti-heroismus, anti-romantismus), která by shrnula dílčí poznatky, k nimž jednotlivé analýzy docházely.

Určité problémy zůstaly i na jazykové úrovni práce. Mám na mysli opakování slov ("Tato povídka se odehrává se na hradě...", 15), velká písmena ("v odeonském klubu čtenářů", 20), občasné vyšínutí z vazby věty (např. "Jako v každé detektivce zde vystupuje několik podezřelých a zločinců – mladého správce hradu Kunce, restaurátorku paní Landovou a kastelána...", 13).

Diplomovou práci navrhuju k obhajobě s hodnocením "dobře".

3. 9. 2007

Jiří Holý